

सुनिलस्मृति गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ९

संख्या: ९

मिति: २०८२/०९/२८

भाग-२

शैक्षिक गुणस्तर सुधार मूल्याङ्कन मापदण्ड २०८२

प्रस्तावना

सुनिलस्मृति गाउँपालिका भित्र सञ्चालित विद्यालय तथा शैक्षिक संस्थाहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन, निरीक्षण, नियमन पारदर्शिता तथा शिक्षकहरूलाई पेसागत सहयोग गर्न साथै शिक्षण सिकाइलाई प्रभावकारी बनाउदै शैक्षिक तथा विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गरी शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न बाञ्छनीय भएकाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ (ज) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विद्यालय अनुगमन निरीक्षण तथा शैक्षिक गुणस्तर सुधार मापदण्ड, २०८२ जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद १
नाम परिभाषा उद्देश्य र कार्यक्षेत्र

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यस मापदण्डको नाम सुनिलस्मृति गाउँपालिका विद्यालय अनुगमन निरीक्षण तथा शैक्षिक गुणस्तर सुधार मापदण्ड २०८२ रहेको छ

(ख) यो मापदण्ड सुनिलस्मृति गाउँपालिका स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा विषय वा प्रसंगते अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा

(क) नियमावली - भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिका शिक्षा नियमावली २०७५ लाई सम्झनु पर्दछ ।

(ख) गाउँपालिका भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) मापदण्ड भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिका विद्यालय अनुगमन, निरीक्षण तथा शैक्षिक गुणस्तर सुधार मापदण्ड २०८२ सम्झनु पर्दछ ।

(घ) विद्यालय भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको रूपमा पूर्वप्राथमिक कक्षादेखि कक्षा १२ सम्म अनुमति वा स्वीकृत प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका विद्यालय सम्झनु पर्दछ ।

(ङ-शैक्षिक संस्था भन्नाले विद्यालय लगायत प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका प्रारम्भिक बालशिक्षा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र विद्यालय, प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा केन्द्र र तालिम प्रदान गर्ने संस्था सम्झनु पर्दछ ।

(च) अध्यक्ष भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) उपाध्यक्ष भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) -प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) शाखा भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिका शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) शाखा प्रमुख भन्नाले पालिका शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) समिति भन्नाले शैक्षिक गुणस्तर सुधार मूल्याङ्कन तथा समस्त शैक्षिक अवस्थाको विश्लेषण गर्न गाउँपालिकामा गठित समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) प्रधानाध्यापक भन्नाले सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको प्रशासनीक कामगर्न तोकिएको शिक्षकलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ड) विषय शिक्षक भन्नाले विद्यालयमा अध्यापन गराउने सम्बन्धित विषयको शिक्षकलाई सम्झनु पर्दछ

३ उद्देश्य

क) विद्यालय तथा शैक्षिक संस्थाहरुको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु.

- ख) विद्यालयका विभिन्न तथ्याङ्क तथा विवरण वास्तविक भए नभएको यकिन गर्नु,
- ग) विद्यालय तथा शैक्षिक संस्थाहरूको भौतिक तथा मानवीय पक्षको अवस्थाबारे लेखाजोखा गर्नु
- घ) विद्यालय शिक्षक अभिभावक तथा विद्यार्थीका समस्याहरू स्थलगत रूपमा पहिचान गरी समाधान गर्नु
- ङ) विद्यालयको शैक्षिक तथा भौतिक अवस्थाको अनुगमन गर्नु,
- च) विद्यालयका समग्र पक्षहरूको सुक्ष्म अध्ययन गरी शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्नु,
- छ) शैक्षिक संस्थामा संचालित विभिन्न सिपमूलक तालिम, योजना र कार्यक्रमहरूको अनुगमन गरी नतिजामूलक बनाउन सहयोग पुर्याउनु,
- ज) एकिकृत शैक्षिक व्यवस्थापन तथा सूचना प्रणाली IEMIS सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्नु
- झ) शैक्षिक गोष्ठी, कार्यशाला तथा तालिमहरूको अनुगमन तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नु,
- ञ) वर्तमान कानुनी व्यवस्था, विद्यार्थी संख्या, दरबन्दीको अवस्था बारे विश्लेषण गर्नु ।
- ट) शैक्षिक गुणस्तर सुधार मापदण्ड अनुसार विद्यालयहरूको वर्गिकरण गर्नु ।

परिच्छेद २

गुणस्तर सुधार तथा मूल्याङ्कन मापदण्ड

गुणस्तर सुधार तथा मूल्याङ्कन मापदण्डका क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम रहनेछन् ।

१. भौतिक व्यवस्थापन
२. सुशासन तथा संस्थागत पक्ष
३. अभिलेख व्यवस्थापन
४. आर्थिक व्यवस्थापन
५. शैक्षिक क्रियाकलाप
६. शैक्षिक सामग्री
७. पाठ्यक्रम
८. मूल्यांकन
९. शैक्षिक योजना
१०. उपचारात्मक शिक्षण
११. दैनिक क्रियाकलाप
१२. विद्यार्थीको उपस्थिति र शैक्षिक अवस्था
१३. परीक्षा प्रणाली
१४. विद्यालय/ शैक्षिक संस्था तथा पोषणको अवस्था
१५. अतिरिक्त क्रियाकलाप
१६. शैक्षिक उपलब्धि

१७ समग्र शैक्षिक अवस्था विश्लेषण

परिच्छेद ३

अनुगमन मुल्याङ्कन कार्यप्रक्रिया

१. विद्यालयको लागि आवश्यक न्युनतम मापदण्डको अवस्थाको मूल्यांकन विश्लेषणको लागि अनुसूची १ मा उल्लेखित आधार र कार्यप्रक्रिया हुनेछ।
२. अनुसूची १ र ५ मा उल्लेखित मापदण्डको निरीक्षण शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले वार्षिक रूपमा गर्नेछ।
३. यो मापदण्डको अवस्थाको प्रतिवेदन शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले पालिका प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
४. दफा ३ बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदन पालिका प्रमुखले छलफलको लागि शिक्षा समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
५. यस मापदण्ड बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले सामाजिक विकास समिति संयोजक वा सदस्य र सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्ष वा निजले तोकेको वडा सदस्यलाई समावेश गर्नुपर्नेछ।

परिच्छेद ४

शैक्षिक गुणस्तर मापन विधि

१. विद्यालय र शैक्षिक संस्थाहरूले यो मापदण्ड बमोजिम विषयगत र कक्षागत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका अनुसूची २ र कक्षागत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
२. विषयगत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका अनुसूची २ र कक्षागत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका अनुसूची ३ बमोजिम हुनेछ।
३. विषयगत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका सम्बन्धित कक्षा शिक्षकले निर्धारित त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक परीक्षा समाप्त भएसँगै मापन गरी प्रधानाध्यापक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- ४ कक्षागत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका सम्बन्धित विद्यालय शैक्षिक संस्थाको प्रधानाध्यापकले परीक्षा समाप्त सँगै मापन गरी सक्नुपर्नेछ।

५ दफा ३ र ४ मा उल्लेखित मापन तालिका सम्बन्धित विद्यालय शैक्षिक संस्थाको प्रधानाध्यापकले निर्धारित त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक परीक्षा समाप्त भएपछि शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ।

६. विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषणको अनुगमनको लागि अनुसूची ४ मा उल्लेखित विषयहरूलाई बाधार मानिने छ।

७. कक्षा अवलोकन अनुगमन फाराम अनुसूची ५ बमोजिमको आधारमा हुनेछ।

८. अनुसूची १ बमोजिम विद्यालयहरूको वर्गिकरण गर्दा देहायको आधारमा गरिनेछ।

क) ८० वा सो भन्दा बढी अंक भए “क” वर्ग

ख) ६० देखी ७९ सम्म अंक भए “ख” वर्ग

ग) ४० देखी ५९ सम्म अंक भए “ग” वर्ग

घ) ३९ सम्म अंक प्राप्त गरेको भए “घ” वर्ग

परिच्छेद ५

प्रतिवेदन

१. यस मापदण्डमा उल्लेखित अनुगमन मूल्याङ्कन गुणस्तर मापनको विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले वार्षिक रूपमा तयार गरी गाउँशिक्षा समिति प्रमुख समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

२. दफा १ बमोजिम प्रतिवेदन गाउँ शिक्षा समिति प्रमुखले छलफलको लागि गाउँशिक्षा समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद ६

निर्देशक समिति

१. शैक्षिक गुणस्तर सुधार मुल्याङ्कन तथा समस्त शैक्षिक अवस्थाको विश्लेषण गर्न देहाय बमोजिम हुनेगरी एक निर्देशक समिति रहनेछ।

क. पालिका प्रमुख संयोजक

ख पालिका उपप्रमुख सदस्य

ग. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत..... सदस्य

घ. सामाजिक विकास समिति संयोजक..... सदस्य

ड. कार्यपालिका सदस्यमध्येबाट १ जना महिला सहित २ जना सदस्य

च शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाको प्रमुख सदस्य सचिव

२. निर्देशक समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

क गाउँपालिकाबाट विद्यालय वा शैक्षिक संस्थाहरूमा प्रदान गरिएको सुविधा, अनुदान, भौतिक सामग्रीहरूको अवस्थाबारे लेखाजोखा गर्ने।

ख. शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको विश्लेषण गरी दरबन्दी मिलानको लागि पहल गर्ने।

ग. विद्यालय/ शैक्षिक संस्थाहरूको समस्या समाधानका लागि पहल गर्ने।

घ. विद्यालय। शैक्षिक संस्थाहरूको गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि कार्य गर्ने।

ङ. शैक्षिक गुणस्तर सुधार मुल्याङ्कन मापदण्ड बमोजिम कार्य भए नभएको निरीक्षण अनुगमन

३. निर्देशक समितिको बैठक त्रैमासिक रूपमा बस्नेछ।

४. निर्देशक समितिले आफुले गरेका कार्य, सुझाव अवस्था सहितको प्रतिवेदन बार्षिक रूपमा शिक्षा समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

विविध

१. शैक्षिक गुणस्तर सुधार मुल्याङ्कन मापदण्ड वारेमा शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले प्रत्येक शैक्षिक सत्र सुरु भएको एक महिना भित्र अभिमुखीकरण गराउनुपर्नेछ।

२. बाधा अड्काउ फुकाउ: यस मापदण्डमा लेखिएका प्रावधान यसै मापदण्ड बमोजिम र बाहेकका प्रावधानहरू गाउँपालिकाको शिक्षा नियमावली एवम् कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम हुने छ।

३. संशोधन वा परिमार्जन: यस मापदण्डमा कुनै संशोधन परिमार्जन गर्नु परेमा यसको अधिकार सुनिलस्मृति गाउँकार्यपालिकामा रहनेछ।

४ यस मापदण्डमा उल्लेख गरिएकोमा बाहेक अन्य प्रचलित कानूनमा उल्लेख गरिएबमोजिम हुनेछ।

अनुसूची-१
श्री सुनिलस्मृति गाउँपालिका
शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा
शैक्षिक गुणस्तर सुधार मुल्याङ्कन मापदण्ड

विद्यालयको नाम र ठेगाना

विषय क्षेत्र	सूचक क्र.स	सूचक	मापनको आधार	इकाइ	प्राप्ताङ्क	पूर्णाङ्क	कैफियत
भौतिक व्यवस्थापन	१	कक्षाकोठा	कम्तिमा टिनको छाना, प्रकाश र हावा आवतजावत गर्ने इयाल ढोक्र र पंखा भएको कक्षाहरु	भए /नभएको		१	
	२		अपाङ्गता भएका बालबालिकाका लागि विशेष व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	३		विद्यार्थी संख्याका आधारमा पर्याप्त कक्षाकोठा	भए /नभएको		१	
	४		डस्टविन भएका र नियमित सरसफाई भएका कक्षाकोठाहरु	भए /नभएको		१	
	५		विद्यार्थीका लागि उपयुक्त फर्निचरको व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	६	खानेपानी	शुद्ध धाराको खानेपानी सहज पिउन सकिने व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	७	शौचालय	छात्र र छात्राका लागि अलग अलग शौचालय	भए /नभएको		१	
	८	खेल मैदान	विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा विहानी प्रार्थना सभा र अतिरिक्त खेलकुद गराउन सकिने व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	९	घेरावारा	कम्तिमा फलामे पोल तथा जाली र गेट सहितको घेरावारा	भए /नभएको		१	
	१०	सुरक्षा	कक्षाकोठा र खेलमैदानमा बालसुरक्षाको व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	११	विद्यालयमा पुस्तकालयको व्यवस्था र प्रयोग	प्रयोग र व्यवस्था भए २, व्यवस्था मात्रै भए १ अंक	भए /नभएको		२	
	१२	छुट्टै व्यवस्थित कक्षा सहित प्रारम्भिक बालशिक्षा कक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापन	बालकक्षालाई ६ वटा सिकाइ क्षेत्रमा विभाजन गरी व्यवस्थित गरिएको भए २ लाई पूर्णाङ्क मानी अङ्क दिने	भए /नभएको		२	

सुशासन तथा संरचनागत पक्ष	१३	आ इ सिटि ल्याबको व्यवस्था	व्यवस्था र प्रयोग दुबै भए मात्र अंक दिने	भए /नभएको		१	
	१४	विद्यालयमा इन्टरनेटको व्यवस्था		भए /नभएको		१	
	१५	प्रयोगशालाको व्यवस्था		भए /नभएको		१	
	१६	विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठक	कम्तिमा २ महिनामा १ पटक	भए /नभएको		१	
	१७	शि अ संघ बैठक	कम्तिमा ३ महिनामा १ पटक	भए /नभएको		१	
	१८	अभिभावक भेला	कम्तिमा ३ महिनामा १ पटक	भए /नभएको		१	
	१९	शिक्षक स्टाफ बैठक	मासिक रुपमा	भए /नभएको		१	
	२०	बालकलवको परिचालन	बालकलवबाट सञ्चालित क्रियाकलापहरु	भए /नभएको		१	
	२१	बैठकको निर्णय कार्यान्वयन	अधिल्लो बैठकको निर्णय समिक्षा	भए /नभएको		१	
	२२	विद्यालय सुधार योजना	निर्माण र अद्यावधिक	भए /नभएको		१	
	२३	चालु शैक्षिक स्तरको वार्षिक कार्यान्वय योजना	समिक्षा गरी पालिकाभा पेश	भए /नभएको		२	
	२४	सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन	आर्थिक वर्ष समापन भएको ३ महिनामा बुझाउने	गरे/ नगरेको		१	
	२५	प्र अ र शिक्षक बिच कार्यसम्पादन करार गर्ने व्यवस्था		भए /नभएको		२	
	२६	कार्यसम्पादन करार अनुसारको कार्यप्रगतिको अनुगमनको व्यवस्था		भए /नभएको		२	
२७	शिक्षक आचारसंहिता निर्माण र कार्यान्वयन		भए /नभएको		१		
२८	विद्यार्थी आचारसंहिता निर्माण र कार्यान्वयन		भए /नभएको		१		

	२९	विद्यार्थीका लागि निश्चित पोशाकको व्यवस्था		भए /नभएको		१	
	३०	शिक्षक कर्मचारीका लागि निश्चित पोशाकको व्यवस्था		भए /नभएको		१	
	३१	शैक्षिक सुधारका लागि सरोकारवालाहरूसँग अन्तर्क्रिया हुने		गरे/ नगरेको		१	
	३२	विद्यालय र अभिभावक बिचको अन्तरसम्बन्धलाई प्रगाढ बनाउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालनको व्यवस्था		भए /नभएको		१	
अभिलेख व्यवस्थापन	३३	IEMIS Softwar सञ्चालन	समयमै अद्यावधिक गरी समयमै सम्प्रेषण	भए /नभएको			
	३४	शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको विवरण	पूर्ण अभिलेख व्यवस्थापन र अद्यावधिक	भए /नभएको		१	
	३५	शिक्षकहरूको विदाको विवरण	अभिलेख प्रमाणित गराइ राख्ने व्यवस्था	भए /नभएको		१	
	३६	शिक्षक कर्मचारीहरूको हाजिरी अभिलेख	अद्यावधिक	भएको/नभएको		१	
	३७	विद्यार्थीको व्यक्तिगत अभिलेख	अद्यावधिक	भएको/नभएको		२	
	३८	विद्यार्थीको संख्यात्मक विवरण र शिक्षक कर्मचारीको विवरण	सूची सबैले देखे गरी प्रदर्शन गरी राख्ने व्यवस्था	भएको/नभएको		१	
	३९	चिठ्ठीपत्रको अभिलेख	फाइलिङ्ग र अभिलेख	भएको/नभएको		१	
	४०	आधारभूत तहमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात	स्केल			२	
	४१	माध्यमिक तहमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात	स्केल			२	
	आर्थिक व्यवस्थापन	४२	बजेट खर्च	वि व्य स को निर्णय अनुसार	भएको/नभएको		१
४३		आम्दानी खर्चको पारदर्शिता	सार्वजनिकीकरण गर्ने व्यवस्था	भएको/नभएको		१	
४४		खर्चमा अनुशासन	शिर्षक अनुसार खर्च	भएको/नभएको		१	
४५		छात्रवृत्ती वितरणमा पारदर्शिता	जेठ मसान्तरभित्र पालिकालाई उपलब्ध	गरेको/ नगरेको		१	

शैक्षिक
क्रियाकलाप

४५	विद्याथालाई अन्यामत गृहकार्यका साथ पृष्ठपोषणको व्यवस्था	नियमित रुपमा गर्ने गरेको भए २ लाई पूर्णाङ्क मानी अङ्क दिने	भएको/नभएको		२	
४७	शिक्षण सिकाइमा ICT को प्रयोग	नियमित भए १ लाई पूर्णाङ्क मानी अङ्क दिने	भएको/नभएको		१	
४८	विद्यालयमा इन्टरनेटको शिक्षण सिकाइमा प्रयोग	व्यवस्थापन र प्रयोग दुवै भए २, एक मात्र भए १ अंक दिने	भएको/नभएको		२	
४९	प्रयोगशालाको प्रयोग		भएको/नभएको		१	
५०	प्र. अ. बाट शिक्षकको कक्षा अवलोकन गरी पृष्ठपोषण दिने व्यवस्था	अनुगमन योजना बनाएर नियमित रुपमा सबै शिक्षकको पालैपालो कक्षा अवलोकन गर्ने गरेको भएमा २ लाई पूर्णाङ्क मानी अङ्क दिने	भएको/नभएको		२	
५१	शिक्षक अनुपस्थितिमा शिक्षण सिकाइको बैकल्पिक व्यवस्था	वैकल्पिक व्यवस्था भए मात्र अंकदिने	भएको/नभएको		१	
५२	विद्यार्थीको नतिजा अभिलेख रजिष्टरमा राख्ने व्यवस्था		भएको/नभएको		१	
५३	कक्षगत र विषयगत परीक्षाफल विश्लेषण गर्ने व्यवस्था	त्रैमासिक भए १, अर्धवार्षिक भए ०.५०, वार्षिक भए ०.२५ अंक दिने	भएको/नभएको		१	
५४	अभिभावकको उपस्थितिमा विद्यार्थीको नतिजा वितरण गर्ने व्यवस्था		गरेको/ नगरेको		१	
५५	पाठ्यक्रमको पूर्णता		भएको/नभएको		१	
५६	कक्षा ५ को नेपाली, अंग्रेजी र गणित विषयको औसत उपलब्धि	७५ प्रतिशत भन्दा बढी भए ५, ७० देखी ७५ प्रतिशत भए ४, ६० देखी ७० भए ३, ५० देखी ६० भए २, ५० भन्दा कम भए १			५	
५७	कक्षा ८ को नेपाली, अंग्रेजी र गणित विषयको औसत उपलब्धि	७५ प्रतिशत भन्दा बढी भए ५, ७० देखी ७५ प्रतिशत भए ४, ६० देखी ७० भए ३, ५० देखी ६० भए २, ५० भन्दा कम भए १			५	
५८	कक्षा १० को नेपाली, अंग्रेजी र गणित विषयको औसत उपलब्धि	७५ प्रतिशत भन्दा बढी भए ५, ७० देखी ७५ प्रतिशत भए ४, ६० देखी ७० भए ३, ५० देखी ६० भए २, ५० भन्दा कम भए १			५	

शैक्षिक सामग्री	५९	कक्षाकोठामा सिकाइ सामग्रीको व्यवस्थापन	विषयगत रूपमा शैक्षिक सामग्रीको नियमित प्रयोग र व्यवस्थापन गर्ने गरेको भए २ लाई पूर्णाङ्क मानी अंक दिने	भएको/नभएको		२	
	६०	कक्षामा बुक कर्नर तथा सिकाइ कुनाको व्यवस्था	व्यवस्था र प्रयोग दुवै भए २, निर्माण मात्र भए १	भएको/नभएको		२	
	६१	शिक्षण सिकाइमा सिकाइ सामग्रीको प्रयोग	प्रयोग भएको भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
	६२	विद्यार्थी क्रियाकलापको प्रदर्शनका लागि कक्षाकोठामा प्रदर्शन पाटीको व्यवस्था	निर्माण प्रयोग र व्यवस्थापन गरेको भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
पाठ्यक्रम	६३	तहगत र विषयगत रूपमा पाठ्यक्रमको उपलब्धता	व्यवस्था र प्रयोग दुवै भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
	६४	थप पाठ्यसामग्रीको व्यवस्था र प्रयोग	व्यवस्था र प्रयोग दुवै भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
	६५	स्थानीय पाठ्यक्रमको विकास तथा कार्यान्वयन	निर्माण र प्रयोग दुवै भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
	६६	कक्षागत विषयगत सिकाइ उपलब्धी र लक्ष्य किटानी प्रदर्शन	नियमित भए १ लाई पूर्णाङ्क मानी अंक दिने	भएको/नभएको		१	
मूल्याङ्कन	६७	विद्यार्थी पोर्टफोलियो व्यवस्थापन	निर्माण, प्रयोग र अद्यावधिक भए २ लाई पूर्णाङ्क मानी अंक दिने	भएको/नभएको		२	
शैक्षिक योजना	६८	शिक्षण सुधार योजना निर्माण र अद्यावधिक	निर्माण, प्रयोग र व्यवस्थापन भए मात्र १ लाई पूर्णाङ्क मानी अंक दिने	भएको/नभएको		१	
	६९	शिक्षकद्वारा वार्षिक शैक्षिक योजना निर्माण	निर्माण र कार्यान्वयन दुवै भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	

	७०	दैनिक पाठयोजना डायरीको प्रयोग गरी शिक्षण	नियमित गर्ने गरेको भए मात्र अंक दिने	भएको/नभएको		१	
सुधारात्मक शिक्षण	७१	विशेष सिकाइ आवश्यकता भएका बालबालिकाका लागि सहयोगको व्यवस्था	बालबालिकाको सिकाइस्तर पहिचान गरी छुट्टै समूहमा राखी नियमित रूपमा थप सिकाइको व्यवस्था गर्ने गरेको भएमा पूर्णाङ्क २ मानी अंक दिने	भएको/नभएको		२	
दैनिक क्रियाकलाप	७२	विद्यार्थीका लागि दिवा खाजाको व्यवस्थापन		भएको/नभएको		१	
	७३	प्राथमिक उपचार सम्बन्धी व्यवस्था		भएको/नभएको		१	
	७४	विद्यार्थीको स्वास्थ्य परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था		भएको/नभएको		१	
		जम्मा				१००	

अनुसूची-३
सुनिलस्मृति गाउँपालिका

शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा
कक्षागत शैक्षिक गुणस्तर मापन तालिका

विद्यालयको नाम
आ व -
कक्षा -
परीक्षाको किसिम -

क्र स	विषय	विषयगत औसत प्राप्ति	
१	नेपाली		
२	अंग्रेजी		
३	गणित		
४	विज्ञान तथा प्रविधि		
५	सामाजिक अध्ययन		
६	स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा		
७	स्थानीय विषय		
	जम्मा		

वि. व्य. स, शि. अ. संघ. तथा शिक्षक शिक्षिकाहरुको संयुक्त बैठकको मूल्याङ्कन

अनुसूची ४
शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा
मुनिलस्मृति गाउँपालिका

विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण अनुगमन प्रतिवेदन
(विद्यालय अनुगमनका लागि)

अनुगमनकर्ताको नाम र सहि	
मिति	
जिल्ला	
विद्यालयको नाम	
तह	
कक्षा	

विद्यालयको वातावरण उपयुक्त स्थानमा चिह्न लगाउनुहोस्		
१.१ विद्यालयमा करेसावारी वा बगैँचाको व्यवस्था गरिएको छ ?		छ ।
		छैन ।
१.२ यदि छ भने विद्यार्थीहरूलाई करेसावारी वा बगैँचाको व्यवस्थामा सहभागि गराइएको छ ?		छ, विद्यार्थीहरूलाई सहभागि गराइएको छ ।
		छैन, विद्यार्थीहरू इच्छुक छैनन् ।
		छैन, तर विद्यार्थीहरू इच्छुक छन् ।
१.३ विद्यालय वरिपरि सरसफाई गर्ने गरिएको छ ?		छ ।

		यदि छ भने विद्यार्थीहरूबाट
		यदि छ भने पालेबाट वा अन्य व्यवस्था
		नियमित छैन

२ स्वास्थ्य सुविधा (उपरोक्त स्थानमा विभिन्न आमाउमहास)		
२.१ विद्यालयले जनस्वास्थ्य कार्यालय मार्फत प्राथमिक उपचार बाकस प्राप्त गरेको छ ?		छ ।
		छैन ।
		यदि छ भने निशुल्क उपलब्ध हुनसक्ने औषधीहरूको प्रयोग, सोधभर्ना र रिपोर्टिङ गर्ने गरेको ।
२.२ विद्यार्थीहरूको प्रारम्भिक स्वास्थ्य जाँचको व्यवस्था गरिएको छ ? (श्रवण, दृष्टि, दाँत, उचाई र तौल)		छ ।
		छैन ।
		छ भने वार्षिकरूपमा विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण सप्ताहमा (जेष्ठ पहिलो हप्ता)
२.३ कक्षा १ देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरूलाई जुकाको औषधि खुवाउने गरिएको छ ?		छ ।
		थाहा छैन ।
		छ भने जेष्ठ र मार्ग महिनाको पहिलो हप्ता वर्षमा दुई पटक ।
२.४ कक्षा ६ देखि १० सम्म (१०-१९वर्ष) का किशोरीहरूलाई आइरन ट्याबलेट औषधि खुवाउने गरिएको छ ?		छ ।
		थाहा छैन ।
		यदि छ भने वर्षमा दुई पटक । पहिलो पटक १३ हप्ता (Iron Folic Acid हप्ताको एक चक्कि) दोस्रो पटक १३ हप्ता
२.५ स्वास्थ्य सम्बन्धी दैनिक एवम् साप्ताहिक जाँचका सूचीहरू सहितको विद्यार्थीहरूको		छ
		छैन ।

हाजिरी पुस्तिका प्रयोग गर्ने गरेको छ ?

प्रयोग गरिएको छैन तर शिक्षा विभागको वेब साइटमा भएको हाजिरी पुस्तिकाको नमुनाको बारेमा जानकारी छ ।

३. पानी सरसफाई स्वच्छता सविधा (उपयुक्त स्थानमा) विन्दु समाप्त	
३.१ विद्यालयमा विद्यार्थीहरूका लागि शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था गरिएको छ ?	छ
	छैन
	सहितको छुट्टै चर्पिको व्यवस्था गरिएको छ ।
३.२ पानी सहितको चर्पिको व्यवस्था गरिएको छ ? (CGDE Friendly)	छ
	छैन
	छ तर पर्याप्त पानीको व्यवस्था छैन।
३.३ छात्राहरूलाई Incinerator सहितको छुट्टै चर्पिको व्यवस्था गरिएको छ ?	छ ।
	छैन ।
	छ तर स्यानिटरी प्याड व्यवस्थापनको व्यवस्था छैन ।
३.४ (क) विद्यालयद्वारा छात्राहरूलाई स्यानिटरी प्याडको व्यवस्था र प्रयोग गर्ने गरिएको छ ?	छ ।
	छैन ।
(ख) स्यानिटरी प्याडको व्यवस्था र प्रयोग गरिएको छैन भने किन ?	विद्यार्थी आफैले व्यवस्था गर्ने गरेका छन्।
	विद्यार्थीहरू उक्त समयमा अनुपस्थित हुने गरेका छन्।
३.५ विद्यालयमा विद्यार्थीहरूका लागि सामुहिकरूपमा साबुन पानीले हातधुने व्यवस्था गरिएको छ ?	छ ।
	छैन ।
	छ तर साबुन सहितको

	सामुहिकरूपमा धुने व्यवस्था छैन ।
३.६ चर्पिको सरसफाईको व्यवस्था नियमित गर्ने गरेका छ ?	छ
	नियमित छैन ।
	यदि छ भने नियमित रूपमा विद्यार्थीहरुबाट गर्ने गरेकोछ ।
	यदि छ भने अन्य व्यवस्था गरिएको छ ।

दिवा खाजा सविज्ञा उपयुक्त स्थानमा निम्न ल्याउनुहोस	
४.१ विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ ?	छ ।
	छैन ।
४.२ यदि छ भने को मार्फत सञ्चालन भएको छ ?	स्थानीय सरकार मार्फत नेपाल सरकार
	विश्व खाद्य कार्यक्रम/शिक्षाका लागि खाद्य परियोजना ।
	अन्य
	विद्यालयको आफ्नै स्रोतबाट
४.३ यदि छ भने कुन मोडलमा गरिएको छ ?	नगद वितरण ।
	नगद वितरण । घरबाट टिफिन अनिवार्यरूपमा ल्याउने व्यवस्था ।
	नगद वितरण । घरबाट टिफिन अनिवार्यरूपमा ल्याउने व्यवस्था ।
	वस्तु वितरण । विद्यालयमै बनाएर खुवाउने व्यवस्था
४.४ विद्यालयमा खाजा व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ ?	छ ।
	छैन ।

४.५ यदि विद्यालयमा खाजा बनाएर खुवाउने गरिएको छ भने खाद्यान सुरक्षित र उपयुक्त ठाउँमा राखे गरिएको छ ?		छ । छैन ।
४.६ यदि विद्यालयमा खाजा बनाएर खुवाउने गरिएको छ भने भान्सा तथा भान्साको सरसफाईको व्यवस्था गरिएको छ ?		छ ।
		छैन ।
४.७ दिवा खाजा खुवाउनु अघि र हाल खाजा खुवाउँदाको विद्यार्थी उपस्थिति दर कति छ ?		खाजा खुवाउनु भन्दा पहिलेको उपस्थिति दर
		खाजा खुवाउँदाको हालको उपस्थिति दर

८. विद्यालयका असल अभ्यासहरू

९. विद्यालयका मुख्य समस्याहरू

१०. सुधारका लागि विद्यालयको अपेक्षा

११. अनुगमनकर्ताको राय/सुझाव

अनुगमनकर्ताको नाम - हस्ताक्षर - पद - नाम - हस्ताक्षर - पद - नाम - हस्ताक्षर - पद - मिति :	विद्यालयको छाप	प्रधानाध्यापकको नाम - हस्ताक्षर - मिति :
---	----------------	---

अनूसूची - ५
शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा
सुनिलस्मृति गाउँपालिका

कक्षा अवलोकन प्रतिवेदन

शिक्षकको नाम..... मिति.....
विद्यालयको नाम..... कक्षा.....
विषय..... पाठ्यवस्तु..... घण्टा.....
एकाइ शीर्षक..... पाठशीर्षक.....
समय.....

विद्यालय सुपरिवेक्षकले कक्षा शिक्षण अवलोकन गरी तलका बुँदाहरूमा श्रेणीअनुसार रेजा (✓ लगाउनुहोस् ।

क्र.स.	विवरण	श्रेणी					कैफियत
		अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	
१.	शिक्षकको व्यक्तित्व						
क)	सफा सुगंधर						
ख)	आत्मविश्वास						
ग)	मिलनसारिता						
घ)	बोलीको स्पष्टता						
ङ)	भाषाको शुद्धता						
२	कक्षाको प्रारम्भ	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	पुर्णपाठमा आधारित						
ख)	कक्षा व्यवस्थापन						
ग)	पाठप्रति रुची जागरण						
	पाठको प्रस्तुतीकरण	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	विषयवस्तुको ज्ञान						
ख)	विषयवस्तुको पर्याप्तता						
ग)	पाठको क्रमबद्धता						
घ)	उपयुक्तता						

ड	स्तरयुक्तता						
च)	उदाहरणहरुको उपयुक्तता						
३.२	कक्षा कार्यकलाप	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	विद्यार्थीको सक्रियता						
ख)	कक्षा अनुशासन						
ग)	प्रश्नोत्तरको उपयुक्तता						
३.३	शैक्षिक सामाग्रीको प्रयोग	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	उद्देश्य प्राप्तिमा सहायक						
ख)	स्तरयुक्तता						
ग)	स्पष्ट देखिने						
घ)	लेखन पाटीको प्रयोग						
३.४	शिक्षण विधिको प्रयोग	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	व्याख्यान						
ख)	छलफल						
ग)	प्रदर्शन						
घ)	खोज						
ड)	अन्य						
३	मुल्याङ्कन	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत
क)	पाठको उद्देश्य प्राप्ति						
ख)	मुल्याङ्कन विधिको प्रयोग						
ग)	विद्यार्थीलाई सहयोग						
५.	गृहकार्यको प्रयोग	अत्युत्तम	उत्तम	मध्यम	न्यून	न्यूनतम	कैफियत

अवलोकनकन क्रममा देखिएका सकारात्मक पक्षहरू

- १
- २
- ३
- ४
- ५
- ६
- ७
- ८

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- १
- २
- ३
- ४
- ५
- ६
- ७
- ८

सुपरिवेक्षकको मूल्याङ्कन - अत्युत्तम , उत्तम , मध्यम , न्यून
एउटामा रेजा (✓लगाई दस्तखत गर्ने)।

सुपरिवेक्षकको दस्तखत -

सुपरिवेक्षकको नाम - पूरा नाम -

मिति -

मिति -

प्रधानाध्यापकको दस्तखत -

प्रधानाध्यापकको नाम -

विद्यालय -

मिति -

आज्ञाले
नगेन्द्र प्रसाद रिजाल
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत